

A győri Székesegyházi Könyvtár possessorai

II. Az „erdélyi” gyűjtemény. — III. Győri könyvtulajdonosok

Náprági Demeter 1594 és 1601 között élt Erdélyben. Mint gyulafehérvári püspök és 1598-tól kancellár tanúja, egyik főszereplője és szenvedő alanya volt az erdélyi eseményeknek: az ingatag Báthori Zsigmond lemondásának 1597-ben, majd visszahívásának és visszatérésének 1598-ban; Báthori András rövid fejedelemségének, majd Mihály vajda uralmának. Minthogy Náprági már Báthori Zsigmond első lemondásakor hűséget esküdött Rudolf császárra, Mihály vajda párthíve lett, s a magát „a császár erdélyi tanácsosának és helytartójának” nevező vajda mellett továbbra is kancellárként működött. Mihály vajda azonban éppen császárpártisága miatt hamarosan gyanakodni kezdett rá, mivel nem támogatta Mihály törökbarát politikáját. Náprági visszavonult gyalui várába, s az első adandó alkalommal, 1600 júliusában eltávozott Erdélyből azzal az ürüggyel, hogy Rómába megy püspöksége megerősítésére. Útja azonban Nagykarolyon át Magyarországra vezetett. Közben a brassói országgyűlésen kegyvesztett lett, az 1601. január 21-i kolozsvári országgyűlés pedig megfosztotta őt püspöki hivatalától.¹ Püspöki székhelyéről, Gyulafehérvárról, az erdélyi fejedelmek rezidenciájából a hagyomány szerint 2–300 könyvvel jött ki Magyarországra. E könyvanyag egy része ma is elkülöníthető az erdélyi possessorok alapján a győri Székesegyházi Könyvtárban. Nem állítható azonban, hogy Nápráginak kizárólag erdélyi tartózkodása során volt alkalma erdélyi személyek könyveihez jutni. Sokołowski műve² pl. valószínűleg még erdélyi püspöksége előtt került hozzá, illetve Gyulai Pálnak Bornemisza Boldizsártól kapott könyvébe Náprági 1608-ban kalocsai érsekként jegyezte be nevét.³ Mindezek ellenére nagyon valószínűnek látszik, hogy azoknak a XVI. századi erdélyi possessoroknak a könyvei is, amelyekben Náprági neve nem szerepel, az ő útján kerültek Győrbe. A több mint 350 éve itt szunnyadó könyvek, amelyek némelyikére a kutatás már felhívta a figyelmet⁴ — egyfelől az erdélyi fejedelmi családok értékei, másfelől ismert és kevésbé ismert személyiségek könyves tékájának értékes darabjai.

A fejedelmi családok könyveit a Náprági-könyvtár jegyzékében követett elvek szerint, tulajdonosaik, ill. a donatorok időrendjében közöljük:

¹ SZAMOSKÖZI István: *Erdély története 1598–1599, 1603*. Budapest 1977, Magyar Helikon, passim. — SZÁDECZKY Lajos: *Erdély és Mihály vajda története. 1595–1601*. Temesvár 1893. 482, 486–487, 499, 522, 524. — JENEI Ferenc: *Az utolsó magyar humanista főpap: Náprági Demeter*. ItK 1965. 142.

² VÁSÁRHELYI Judit: *A győri Székesegyházi Könyvtár possessorai I. Náprági Demeter könyvtára*. MKsz 1980/2. 125.

³ L. az előző jegyzetet, 123.

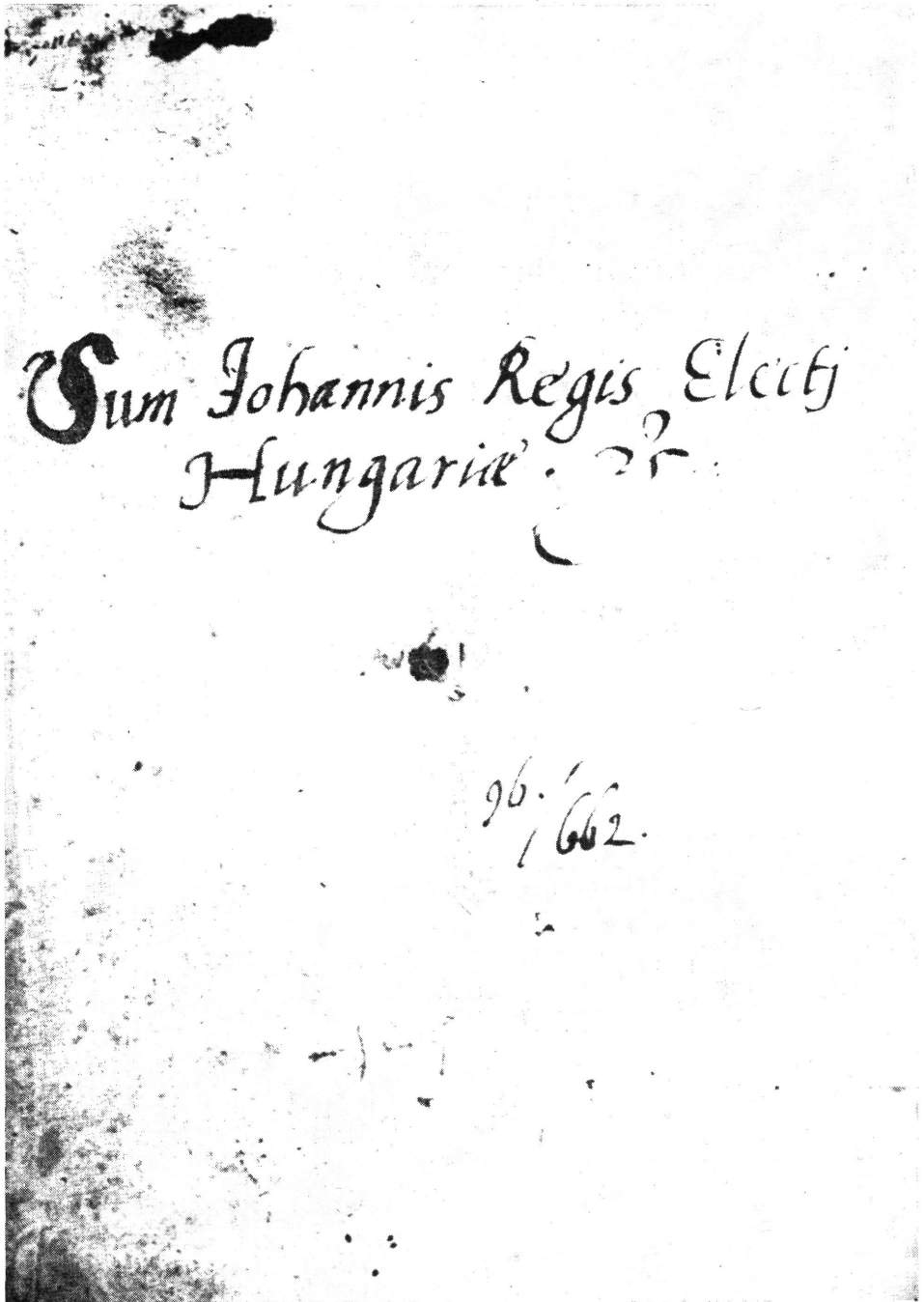
⁴ KISFALUDY A. Béla: *A győri püspöki nagyobb szeminárium könyvtáráról*. MKsz 1884. 27–31.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
János Zsigmond rex electus [1540—1571]	ERASMUS R.: Institutio principis Christiani ... cum aliis ... eodem pertinentibus. Basileae 1516. — XVII. II. 15.	
(rex Hungariae — 1553)	SIMLER, J.: De aeterno Dei filio ... adversus ... Antitrinitarios ... libri IV. Tiguri 1568. — XIX. c. 27.	Principi ac domino Joanni Secundo, regi Christiano ... Petrus Melius dono dat ... 1568. V. Decemb. libellos hos et literas meas Sua Maiestas solus perlegat, ne opprimatur a Blandratanis.
Báthori István rex Poloniae don. I. Báthori Miklós	XENOPHON: Opera ... omnia. 1—2. tom. Basileae 1545. — XIX. b. 42.	
Báthori Kristóf princeps et vajvoda, Transylvaniensium ac Siculorum comes [1576—1581]	PROBA Falconia: Carmina. Brixiae 1496. (2) PRUDENTIUS: Opera. Venetiis 1501. (3) Liber Prosperi. S. I. et a. (4) JOANNES Damascenus: Theogonia. S. I. et a. — Ö. II. 18. ⁵	
Báthori Miklós [ecsedt (†1585) országbíró, Szabolcs- Szatmár megyei gróf] Báthori Zsigmond princeps Transylvaniae [1581—1597; 1598; 1601—1602]	SOKOŁOWSKI, G. S.: De verae et falsae ecclesiae discrimine ... libri III. Cracoviae 1583. — XLI. b. 57. FAUNTENUS, L. A.: De Christi in terris ecclesiae. Posnaniae 1584. — I. 8. 6. PLATON: Opera omnia ex ... J. Serrani interpretatione. I—III. t. [Paris] 1578. — XL. I. 18—20. THESAURUS linguae Latinae. Tom. 1. Basileae 1578. Tom 3. Basileae 1576. — XXVII. I. 4—5.	Stephanus Rex Poloniae ... Nicolao de Bathor comiti dono mittit ... Demetrij Napragi

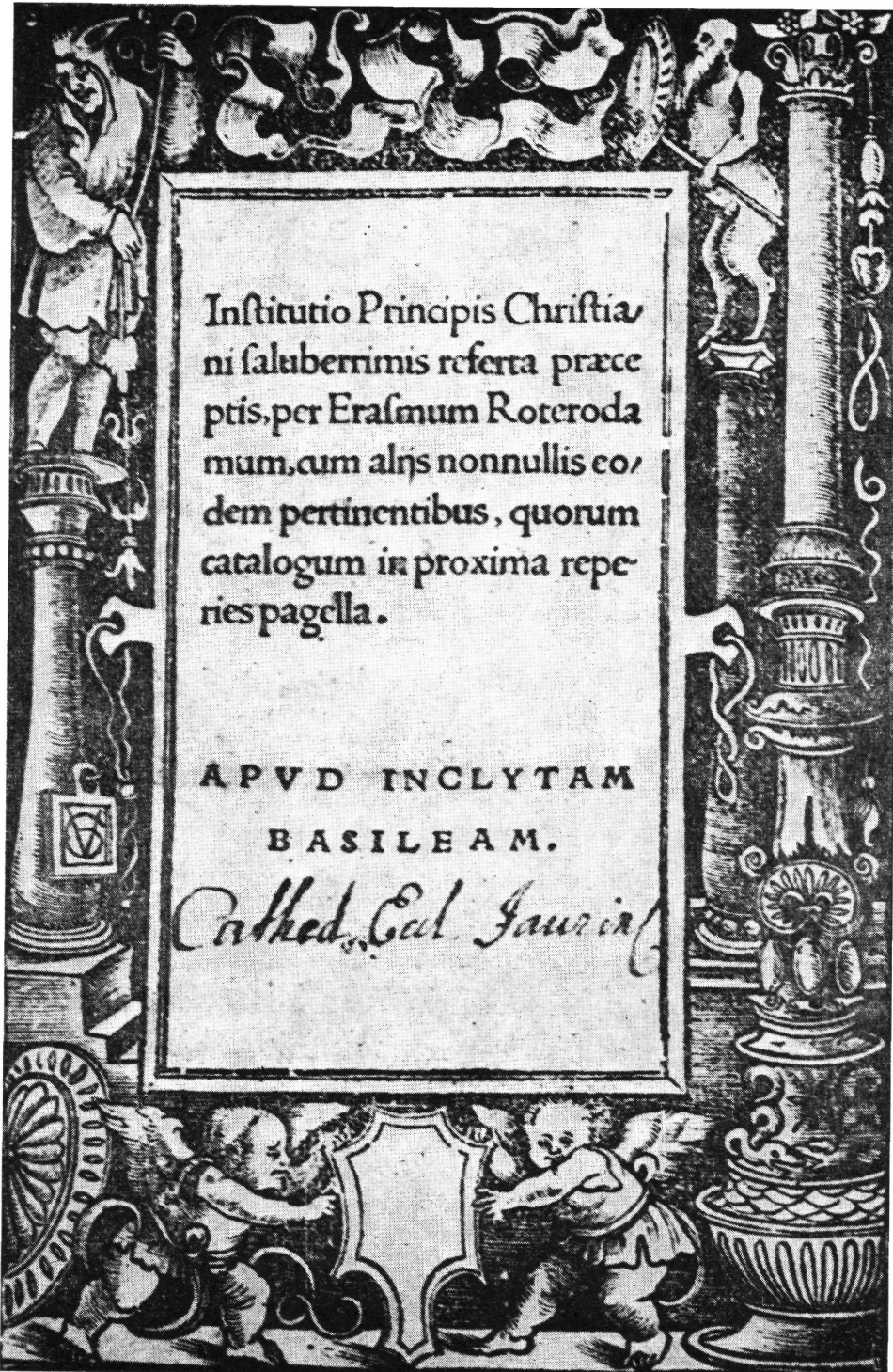
Az erdélyi fejedelmi családok tagjai közül eddig konkrétan csak Báthori Andrásnak, a bíboros-fejedelemnek kb. 400 kötetes gyűjteményét ismerte a kutatás az 1608-as árverezési leltár alapján.⁶ A fentiekben ismertetett művek igazolják azokat a feltételezéseket, amelyek szerint az erdélyi fejedelmi udvar-

Sz. KO ROKNAY Éva: *Magyar reneszánsz könyvkötések*. Budapest 1973, Akadémiai. 242

⁶ VERESS Endre: *Báthory András b. püspök könyvtára*. MKsz 1905. 1—26.

1. János Zsigmond Erasmus-kötetének előzék- és címlapja

The page is framed by an intricate woodcut border. At the top, a row of figures, possibly cherubs or putti, holds up a decorative banner. On the left and right sides, there are tall, fluted columns with ornate capitals and bases. At the bottom, two winged cherubs are shown in a dynamic, dancing pose. The central text is enclosed in a simple rectangular frame.

Institutio Principis Christiani saluberrimis referta præceptis, per Erasmus Roterodamum, cum alijs nonnullis eodem pertinentibus, quorum catalogum in proxima reperies pagella.

APVD INCLYTAM
BASILEAM.

Cathed. Col. Jaurin

ban Mátyás király példájára otthonra leltek a könyvek is. Görög-római klasszikusok (Platón, Prudentius, Xenophon), görög-latin szótár, teológiai írások (Fauntenus, Simler, Sokołowski), valamint a humanista Erasmus műve bizonyára több hasonló témájú könyv társaságában ékesíthette az erdélyi fejedelmek tékáját. A könyvek — Báthori Kristófét leszámítva —, megjelenésük után elég „frissen” kerültek tulajdonosaikhoz. A bejegyzéseket illetően különösen becses Melius Péter ajánlása, amellyel a szabadgondolkodó János Zsigmondot igyekszik óvni a Blandrata-párti antitrinitárius tanoktól.

János Zsigmond és Báthori Zsigmond nagy gondot fordítottak könyveik kötésére is. Így a Xenophon-mű barna bőrkötésén elől János Zsigmond címe-re, hátul pedig a *Monimentum Joannis Sigismundi Regis Hungariae F. 1553.* felirat olvasható. Báthori Zsigmond minden Győrben megmaradt könyve — a Platón-kiadás első kötetének kivételével — azonos bőrkötésben van. Elöl Jézus képe látható rajtuk *Jesus Christus filius Dei vivi salvator mundi rex regum et dominus dominanti[um]* körirattal; a hátsó kötéstáblát pedig a sárkányfogas Báthori-címer ékesíti a következő Bibliából vett idézettel: *Alciora te ne scrutatus fueris sed quae praecepit tibi dominus cogita. Ecclesiasti[cus] 3.* Szokatlanul hat viszont János Zsigmond Erasmus-kötetének bársonyborítása. Jakó Zsigmond valószínűnek tartotta, hogy nem János Zsigmond köttette be, hanem talán még Budáról, a királyi könyvtárból került birtokába, s így Náprági könyvei közé.⁷ A győri Székesegyházi Könyvtárban még egy hasonló bársonyborítású könyvre bukkantunk. Ennek kiadási évszáma azonban jóval későbbi, s semmiféle bejegyzést nem tartalmaz: *Angelio, Pietro: Cynegetica.* Lugduni 1561. — XXII. d. 3. Így semmi bizonyíték nincsen arra nézve, hogy ez a mű is Erdélyből került Győrbe. Mindenesetre a megjelenés éve miatt egészen biztosan nem tartozott a budai királyi gyűjteménybe.

A fentiekén kívül a kötések alapján két könyv lehetett még a Báthoriaké, bár ezekben semmiféle possessorbejegyzés nincsen. A *Fauntenus: De Christi in terris ecclesia.* Posnaniae 1584. — XXII. c. 5. című mű egy másik példányának pergamenkötésén a lengyel sasos címer látható, amely alapján valószínűleg Báthori István környezetéből kerülhetett Erdélybe, illetve Magyarországra. *Warsewicius, Chr.: Memorabilium rerum et hominum coaevorum descriptio . . . ad annum . . . 1585.* Cracoviae 1585. — I. 8. 7. pergamenkötésén a sárkányfogas Báthori-címer Báthori András tulajdonos voltát sugallja.⁸ Végül *Pomponius Mela: De orbis situ libri tres . . .* Viennae 1518. — XIX. a. 18. című könyvben több latin nyelvű bejegyzés olvasható, amelyek a magyar történelemre, Mátyás királyra, az 1535-ös alsó-pannóniai lávakitörésre (?) stb. utalnak. A könyv végén többek között ez az Izabellát is felemlítő mondat olvasható: *Votum pro Isabellae viro (?)*. Mindezek alapján úgy tűnik, hogy ennek a könyvnek is köze lehetett a fejedelmi környezethez.

A gyulafehérvári fejedelmi könyvtár a feltételezések szerint nemcsak a fejedelmi család tagjainak könyveit tartalmazta, hanem e bibliotékát gyarapíthatta azoknak a katolikus egyházi műveknek egy része is, amelyeket Báthori István 1580 és 1585 között gyűjtetett össze az Erdélyben letelepített jezsuiták tevékenységének hatékonyabbá tételére.⁹ S ide kerültek jelentősebb személyi-

⁷ JAKÓ Zsigmond: *Erdély és a Corvina.* Az *Írás, könyv, értelmiség* c. kötetben. Bukarest 1976, Kriterion 174.

⁸ Jakó Zsigmond szíves közlése, amelyért ezúton is köszönetet mondunk.

⁹ L. a 7. jegyzetet!

ségek könyvei is haláluk, illetve kivégzésük után (pl. Gyulai Pál, Kendi Ferenc). Ezek a tények magyarázzák, hogy a fejedelmi család könyvein kívül még 49 kötetből álló erdélyi provenienciájú anyag is található ma Győrben Náprági Demeter jóvoltából.

Az „erdélyi gyűjtemény”-ből eddig a kutatás csupán Gyulai Pál könyveire mutatott rá,¹⁰ amelyeket a teljesség kedvéért jelen összefoglalásunkban is közlünk.

A következő táblázatban a possessorok alfabetikus sorrendjében soroljuk fel mindazokat a műveket, amelyeknek tulajdonosa erdélyi volt, vagy legalábbis a könyvben levő évszám alapján a kérdéses műve(ke)t erdélyi tartózkodása idején szerezte, illetve kapta, Náprági Demeter kivételével, akinek erdélyi püspöksége idején beszerzett könyveit már fentebb tárgyaltuk. A possessorok nevét követi rövid bemutatásuk, amely csupán a leglényegesebb adatokat tartalmazza az illető kiletére vonatkozóan, lehetőleg követve azt a megjelölést, ahogyan a possessorok beírták magukat. Ha a könyvben semmi közelebbit nem találtunk, a possessor kiletére vonatkozó megállapítást – ha tudtuk – irodalmi hivatkozással szögletes zárójelben adtuk meg. A „Bejegyzés dátuma és egyéb adatok” oszlopban a possessor nevének és esetlegesen bejegyzett hivatalának, ill. címének az elhagyásával először a beszerzés, ajándékozás stb. évszáma szerepel, s új sorban következnek a más possessorokra vonatkozó bejegyzések, amelyekre csak azokban az esetekben utalás a jegyzéken belül, ha e possessorok ugyanebbe a kategóriába tartoznak. Az erdélyi possessorok között is előfordul győri és egyéb provenienciájú könyveket tulajdonosaikkal együtt további külön közleményeinkben fogjuk összefoglalni. Az előzőekhez hasonlóan zárójelben szerepelnek a könyvek kötésén látható, a possessorok azonosításához hasznosíthatónak vélt felírások.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Albensis episcopus Transylvaniensis [XVI. sz. második fele?]	[JUSTINIANUS: Digestorum seu pandectarum liber 39 – 41. Venetiis 1511.] (2) JUSTINIANUS liber: 24 – 38. Venetiis 1511. – XIX. d. 1.	
Albensis Literatus = Székesfejérvári András		
Armbruster, Laurentius magister, filius Michaelis Armbruster ... Ciniensis	Codex Justinianus. Lugduni 1514. – XIX. d. 3.	
Balassa Ferenc [Udvarhelyszék főkapitánya?] ¹¹	HUNNIUS, A.: Pars aestiva evangeliorum. Witebergae 1596. – XIX. b. 36	Emi ... Dominica Laetare Posonii ... 1602. Joh. Hermanni ... 1700 die 19 Sept. ... Benedicto Kerman ...

¹⁰ PIRNÁT Antal: *Arisztotelianusok és antitrinitáriusok*. Helikon 1971. 363–392.

¹¹ *Székelly oklevéltár IV.* Szerk.: Szabó Károly. Kolozsvár 1895. 188–189.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Bánffi Pál consiliarius ser. principis Joannis electi regis ¹² l. Székesfejérvári András		
Bárson, Wolfgangus (?) don. l. Farkas, Georgius		
Biharinus, Franciscus (?) don.	NOVICAMPIANUS, A.: Apologia ... pro catholica fide. Cracoviae 1559. — XIX. b. 10.	Franciscus Biharinus ... Georgio Georgfamy (?) rectori scholae catholico- rum Varadiensium ... do- no dat Varadini. Sok Erdélyre vonatkozó bejegyzés.
Blasius frater Transylvanus ordinis S. Pauli	HUSER, J.: Index omnium, quae ... dicta sunt a divo Augustino. Basileae 1529. — XXII. b. 24.	1538.
Blasius Gregius ¹³	LIVIUS: Rerum gestarum populi Romani ... libri triginta. Coloniae 1525. — XXI. d. 22.	1533. Christophorus parochus Dubowers, 1532. Jacobus Stephanus Kéri, 1638.
Bornemisza Boldizsár [erdélyi főnemes ¹⁴] don. l. Gyulai Pál		
Borsos Péter civis et notarius civitatis regiae Varadiensis ¹⁵ don. l. Székesfejérvári András		

¹² NAGY Iván: *Magyarország családai*. Pest 1868. Pótkötet 66.

¹³ Ez a név több forrásban is előfordul. Az 1526-os, Barcaságban tartott népszámlálás során jegyezték be egy *Blase jorg*-ot Neustadtban, aki 1539–1544 között hozzájárult Brassó falainak renoválási munkálataihoz. — *Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt*. Kronstadt 1889. II. 19, 661.

A másik Blasius Gregius neve 1580-ban fordul elő, mint Báthori István equese. — VERESS Endre: *Báthori István számadáskönyvei*. Budapest 1918. 106.

A könyvben előforduló 1533-as évszám a brassói Blasius possessor-voltát teszi valószínűbbé.

¹⁴ SZABÓ György: *Abafáji Gyulai Pál*. Budapest 1974, Akadémiai. 62, 111.

¹⁵ Talán az 1562-ben krónikás emlékiratot író Borsos Sebestyén rokona. — NAGY Iván: i. m. II. 202.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Gosztonyi János custos Strigoniensis, sub clientela . . . Georgii episcopi Varadiensis ¹⁸	AENEAS SYLVIUS: Historia Bo- hemica. Romae 1475. (2) AENEAS SYLVIUS: Historia rerum ubique gestarum. P. 1. Venetiis 1477. — Ö. IV. 4. ¹⁹	Pragae, 1502.
Grünberger, Andreas I. Dragauczith János		
Gyulafi Lestár (Eusta- chius) [fejedelmi titkár és kö- vet a Báthoriak idején (1557–1605)]	HOZYUS, S.: Confessionis christi- anae catholicae fidei . . . tomus I. Coloniae 1573. — XIX. b. 45. HOZYUS, S.: Confessionis christi- anae catholicae fidei . . . tomus II. Coloniae 1573. — XIX. b. 30.	Levinus Lupus Flandriae 1590. Valentinus Lépes episco- pus Nitriensis. Elianus Lupus, 1590 Valentinus Lépes, episco- pus Nitriensis.
Gyulai Ferenc [váradai kapitány, való- színűleg Gyulai Pál apja] ²⁰	CYPRIANUS Carthagiensis: Opera. Parisiis 1512. (2) JOANNES Damascenus: De orthodoxa fide. Parisiis 1507. — XIX. e. 26.	1514.
Gyulai Pál [= P. Julianus] [Báthori István titkára és tanácsosa] ²¹	ALBERTUS Magnus: Moralissima in Ethicen Aristotelis commentaria. Venetiis 1520. (2) BURLEUS, G.: Expositiones super decem libros Ethicorum Aristotelis. Venetiis 1521. (3) Rhetorica Aristotelis . . . Addita eiusdem Aristotelis poetica . . . Venetiis 1515. — XX. c. 3. ALEXANDER Aphrodisius: Com- mentaria in duodecim Aristotelis libros De prima philosophia. Venetiis 1561. (2) ALEXANDER Aphrodisius: In quatuor libros Meteorologicorum Aristotelis commentatio. Venetiis 1561. (3) ALEXANDER Aphrodisius: Aristotelis De sensibus . . . com- mentarium. Venetiis 1549. (4) PSELLUS: In Physicen Aristo- telis commentarii. Venetiis 1553.	

¹⁸ Georgius = Szakmári György váradai püspök.

¹⁹ A könyv kötését leírja: Sz. Korokray Éva: i. m. 248.

²⁰ NAGY Iván: i. m. IV. 485–486.

²¹ L. a 14. jegyzetet!

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
	(5) Aristotelis Peri hermenias liber, A. M. S. Boetio interprete. Venetiis 1541. — XXII. a. 4. ARISTOTELÉS: Posteriorum resolutoriumum libri II, cum Averrois commentariis. Venetiis 1562. — XIX. b. 25. FICINO: Tomus secundus . . . operum. Basileae 1561. (2) Sententiae pulcherirrimae . . . ex M. FICINI operibus collectae. Basileae 1561. — XX. b. 14. NIPHUS, A.: Expositiones in Aristotelis libros Metaphisices. Venetiis 1558. — XX. b. 2. PORPHYRIOS: In Aristotelis Praedicamenta . . . brevis explanatio. Venetiis 1546. (2) Simplicis . . . doctoris . . . commentationes . . . in Praedicamenta Aristotelis. Venetiis 1550. (3) BURANAS, Fr.: Super libros Priorum resolutoriumum Aristotelis . . . commentaria. Venetiis 1557. — XXI. d. 4.	Baldassarus Bornemissa Paulo Julano . . . Patavij XV. Cal. Maii a. 1570. dono dedit. Demetrij Napragj archiepiscopi Colocensis, 1608.
Jacobus frater ordinis praedicatorum	AMBROSIUS: Opera . . . per Erasmus . . . emendata. Libri I—III. Basileae 1538. — XXI. d. 16.	1541. vendidit fratri Laurentio
Julanus P. = Gyulai Pál Kendi Ferenc [erdélyi főnemes, Báthori István híve] I. Székesfejérvári András		
Kolozsvári Imre doctor philosophiae et medicinae	ALBUMASAR: Introductorium in astronomiam. Augsburg 1489. (2) Flores Albumasaris. Augsburg 1488. (3) De magnis coniunctionibus. Augsburg 1489. — Ó. II. 10.	1560.
Laurentius frater ordinis praedicatorum²² I. Jacobus frater		

²² Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt. Kronstadt 1889. II. 293.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Mindszenti András [1557-ig a váradi káptalan tagja] ²³ l. még Derecskei János	WESTHEMER, B.: Troporum theologicorum liber. Basileae s. a. — XIX. e. 9.	1551.
Orgonacz, Benedictus (?) l. Waradi, Joseph		
Ostervalt, Joannes Cibiniensis	VIO Thomas de: Opuscula et quodlibetica. Coloniae 1509. — XXII. a. 5.	1576.
Perényi Ferenc episcopus Varadiensis [1513—1526]	Missale Strigoniense. Venetiis 1498. — j. n.	Post interitum ... Francisci Pereni ... donatum est ... Nicolao Olaho ... post ... Martino Pethe de Hethes ... per ... Joannem de Ivancz ... Demetrio Napragi ... eodem ... defuncto ... ecclesiae Jauriensi ... donat.
Pesti Gáspár [1522-től az erdélyi pálos rend vikáriusa]	HIERONYMUS: Quintus tomus operum. Basileae 1516. — XXII. d. 16.	1526.
	HIERONYMUS: Sextus tomus operum. [Basileae 1516.] (2) HIERONYMUS: Septimus tomus operum. Basileae 1516. — XXII. d. 18.	1526.
Peter plebanus de Lippa ²⁴	BARTHOLOMEUS A.: Liber de proprietatibus rerum. Argentinae 1505. — XXII. b. 9.	Dr. Petrus Montagnana Demetrii Napragj episcopi Transylvani, 1599.
Pozsgai János sacellanus electi episcopi et cancellarii Demetrii Napragi, 1598. ²⁵ l. Waradi, Joseph		
Simon János [Báthori István decuriója?] ²⁶	PETRUS Lombardus: Liber IV. sententiarum. [Basileae] 1516. — XXI. b. 5.	Demetrio Napragj hunc librum Joannis Simon ... dono dedit
Sulyok Imre [1567-től János Zsigmond kancelláriáján] ²⁷		

²³ KOLLÁNYI Ferenc: i. m. 174.

²⁴ Talán azonos azzal a Lippai Péter diákkal, aki 1582-ben vétetett fel Báthori István ajtónállói közé. — VERESS Endre: i. m. 6.

²⁵ NÉMETHY, Ludovicus: *Series parachiarum et parachorum Archidioecesis Strigoniensis*. Strigonii 1894. 871.

²⁶ VERESS Endre: *Báthori István számadáskönyvei*. Budapest 1918. 28, 111.

²⁷ PÉCSI Anna: *Az erdélyi fejedelmi kancellária kialakulása és okleveles gyakorlata 1571-ig*. Budapest 1938. 47.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
don. I. Székesfejérvári András		
Székesfejérvári András [1567-től János Zsigmond kancelláriáján] ²⁸		
proventuum praeceptor	AGRICOLA, G.: De re metallica libri XII. . . Ejusdem de animalibus subterraneis liber. Basileae 1561. — XX. c. 7. AMBROSIUS: Opera omnia. Basileae 1527. — XXI. b. 2. 1/2. ARISTOTELÉS: De moribus ad Nicomachum libri decem. Basileae 1566. — XXII. d. 2. ATHANASIUS M.: Opera in quatuor tomos distributa. Basileae 1556. (2) JOSEPHUS Flavius: Antiquitatum Judaicarum libri XX. Basileae 1559. — XXII. a. 16. Autores historiae ecclesiasticae . . . omnia recognita per Beatum Rhenanum. Basileae 1544. — XX. b. 16. Biblia sacra Sebastiani Castalionis . . . recognitione. Basileae 1573. — XX. c. 16. Biblia utriusque Testamenti. Basileae 1557. — XIX. d. 2.	Andreae Zekefeyervary . . . dedit Emericus Sulyok. Demetrij Napragj episcopi Transylvani.
scriba cancellariae sacrae electae regiae Maiestatis — don.	CLICHTOVEUS, J.: Elucidatorium ecclesiasticum. Basileae 1519. — XX. d. 19. [GELLIUS A.: Noctium Atticarum libri undeviginti. Venetiis 1515.] — XIX. b. 39. HIERONYMUS: Quintus tomus operum. Basileae 1525. — XXII. c. 16.	Joannes Hamza (1577) Petrus Litteratus Borsos civis et notarius civitatis . . . Varadiensis . . . donavit Albae Juliae 14. Apr. 1570. Francisco Kendj de Radnot . . . Andreas Zekefeyerwarj . . . 31 Mart. Albae donavit 1571.

²⁸ L. az előző jegyzetet!

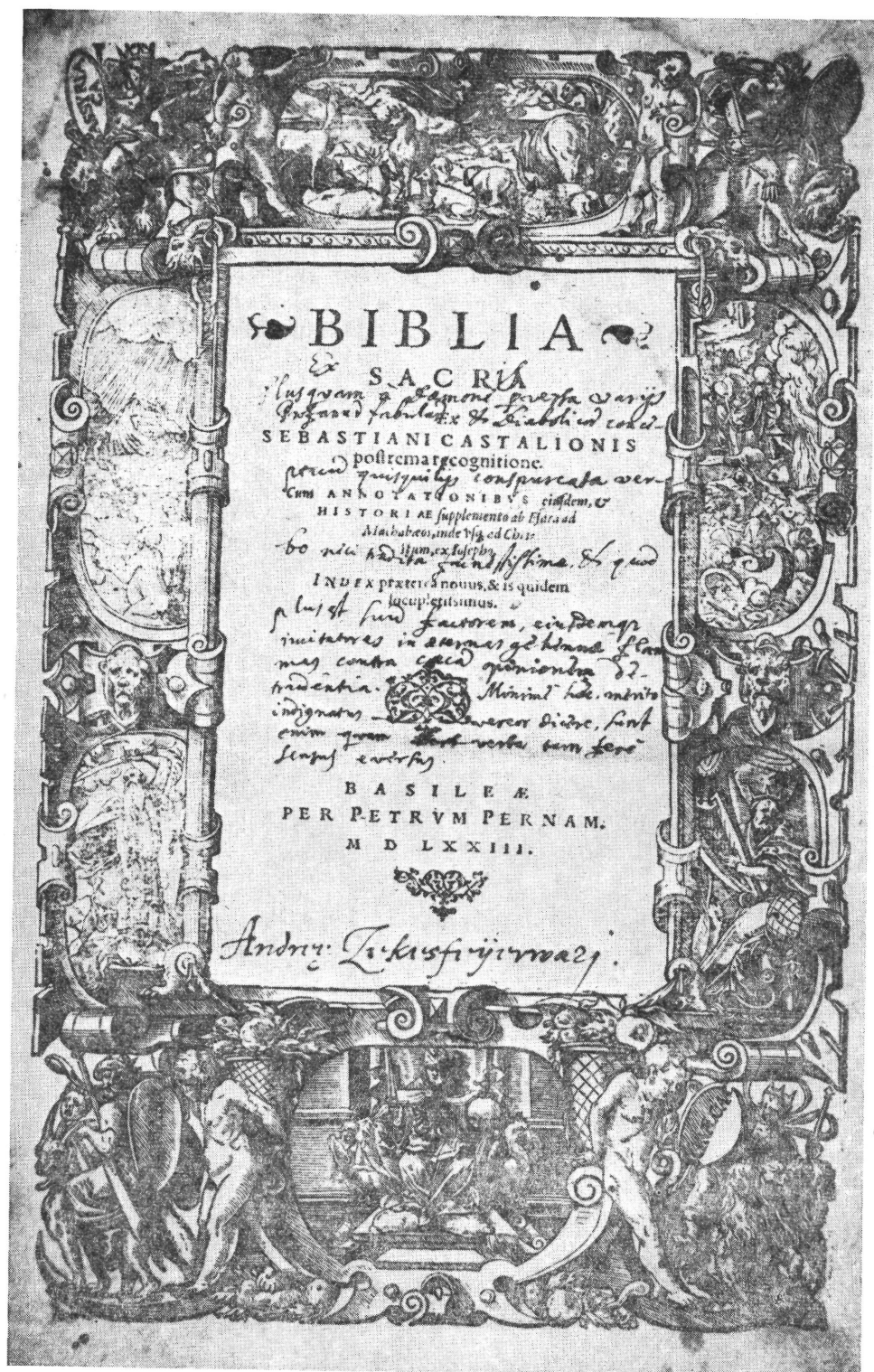
Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
scriba	HOMEROS: Opera graeco-latina ... omnia Basileae 1561. — XXI. b. 6. Lexicon Graecolatinum. Basileae s. a. (2) CAMERARIUS, J.: Commentarii utriusque linguae. Basileae 1551. — XXI. c. 18. LYCOSTHENES, C.: Apophthegmatum ... loci communes. Basileae 1555. — XXI. d. 3. SIMLER, J.: De aeterno Dei filio. Tiguri 1568. — XXXIX. a. 10.	Demetrij Napragj episcopi Transylvani Demetrius Napragi episcopus Transylvanus, 1598. Bonaventura Gallus Clagoviensis Silesius, 1568. And. Zekesfeyerwarj donatus a ... Paulo Banffy. Paulo Banffy de Losoncz, consiliario ... Joannes Vettesius Witeberga rediens dabat Thordae 25. Junij 1569.
Vetési János wittenbergai hallgató ²⁹ — don. I. Székesfejérvári András	VADIANUS, J.: Epitome trium terrae partium. Tiguri 1548. — XIX. c. 8.	
Visconti, Alfonso nuntius in Transylvania [1595—1599 között] — don.	TACITUS P. C.: Annalium libri IV. priores et in hos observationes C. Paschali. Parisiis 1581. — XXI. a. 15.	Demetrio Napragj ... episcopo Transylvano ... datur ..., 1598.
Waradi, Joseph ordinis praedicatorum	HEROLT, J.: Sermones ... de tempore. Lugduni 1514. — j. n.	1557. Benedictus Orgonacz, 1571. Joannes Posgaj sacellanus ... electi episcopi et cancellarii ... Demetrij Napragj, 1598.

Itt jegyezzük meg, hogy kötéstáblája alapján erdélyi provenienciájú a *Mikropresbütikon. Veterum quorundam brevium theologorum ... elenchus*. Basileae 1550. — című mű XX. b. 22. jelzetű győri példánya is. Possessora ugyan nincsen, de Jenei Ferenc a Heltai-nyomda korrektúra-íveit találta kötéstáblájában, és a kötést a kolozsvári Heltai-nyomda mellett működő könyvkötő műhely termékének tartotta.³⁰

A felsorolt és vitathatatlanul azonosítható possessorok között az erdélyi értelmiségnek szinte minden rétege képviselve van. A XVI. század első

²⁹ BARTHOLOMAEIDES, Joannes Ladislaus: *Memoria Ungarorum, qui in ... Universitate Vitebergensi ... studia ... coepta confirmarunt*. Pest 1817. 48.

³⁰ ItK 1953. 205—209.

2. Székesfejevári András Bibliá-jának címlapja

felől kizárólag egyházi személyiségek könyvei maradtak fenn: domonkos (Jacobus, Laurentius), pálos (Blasius, Pesti Gáspár) szerzetesekéi, a nagyváradi káptalan tagjaiéi (Derecskei János, Mindszenti András), illetve a püspöki környezethez tartozó Gosztonyi Jánosé vagy a püspök Perényi Ferencé. A század későbbi évtizedeiben a püspöki könyvtárak további jelentőségét Náprági Demeter könyvei bizonyítják, de János Zsigmond kancelláriájának (Bánffi Pál, Székesfejérvári András) és a Báthoriak környezetében élő nemeseknek és politikusoknak (Gyulafi Lestár, Kendi Ferenc) a nyomtatott könyvek iránti érdeklődése is feltűnik. Sőt a kancellária tagjai barátságuk jeleként könyvajándékokkal kedveskedtek egymásnak (Bánffi → Székesfejérvári; Borsos → Székesfejérvári; Székesfejérvári → Kendi).

Az erdélyi possessorok között néhány író is akad. Így Blasius pálos szerzetes Krakkóban publikált, két kiadást is megért művét Pesti Gáspárnak ajánlotta.³¹ Ugyancsak Krakkóban jelentette meg könyveit Pesti Gáspár is.³² Brutus János történeti művében Bonfini folytatójaként 1490 és 1552 között foglalta össze a magyar történelmet.³³ Történelmi érdeklődését mutatja Győrben fennmaradt könyve is, amely IV. Henrik francia király trónra lépésével kapcsolatos. Fennmaradtak Gyulafi Lestár naplófeljegyzései³⁴ és Gyulai Pál kommentárja Báthori István viselt dolgairól.³⁵ Kolozsvári Imre oratiót jelentetett meg Krakkóban, Zsigmond Ágost harmadik házassága alkalmából³⁶. Mindszenti András *Notata pro usu concionatorum* című kéziratos műve a budapesti Egyetemi Könyvtárban maradt fenn, amelyet barátja, Derecskei János — a bejegyzés szerint 1577-ben — olvasott el.³⁷ Derecskei Jánosnak 1549-ben Krakkóban írott kéziratos, *Annotationes in epistolam ad Romanos, Ephesios et Acta Apostolorum* c. munkáját az esztergomi Bibliotheca őrzi.³⁸ Kettejük jó baráti kapcsolatát Győrben található könyvek bejegyzései is alátámasztják. Vetési János alkalmi költeményei tanulmányai színhelyén, Wittenbergben jelentek meg az 1560-as évek végén.³⁹

Az erdélyi possessorok közül kiválik a János Zsigmond, majd Báthori István kancelláriájában írnozkodó Székesfejérvári András könyvtára. Könyveibe csak nevét jegyezte be, így a beszerzés időpontjára csupán az ajándékozások esetében következtethetünk. Ezekon kívül az 1573-as Biblia kötéstábláján neve mellett szerepel az 1577-es évszám is, amely a beszerzés és kötetés éve lehet.

A fennmaradt 15 könyv — három kivételével mind baseli nyomtatvány — széles körű érdeklődéséről tanúskodik. A teológiát két Biblia-kiadása, Ambrosius, Athanasius és Hieronymus egyházatyák művei, egy egyházi rendtartás

³¹ *Salutares paraeneses de epistolis et evangeliiis per annum occurrentibus*. Cracoviae 1536. és 1542. — RMK III 315. és 319.

³² *Sermones exhortatorii*. Cracoviae 1531. — RMK III. 291; *Compendium directorii*. Cracoviae 1532. — RMK III. 300.

³³ *Brutus János Mihály magyar históriája 1490–1552*. Kiad: Toldy Ferenc és Nagy Iván. I–3. Pest, 1863. — Budapest 1876.

³⁴ *Magyar történelmi évkönyvek és naplók a XVI–XVII. századokból*. Budapest 1881. I. 1–47.

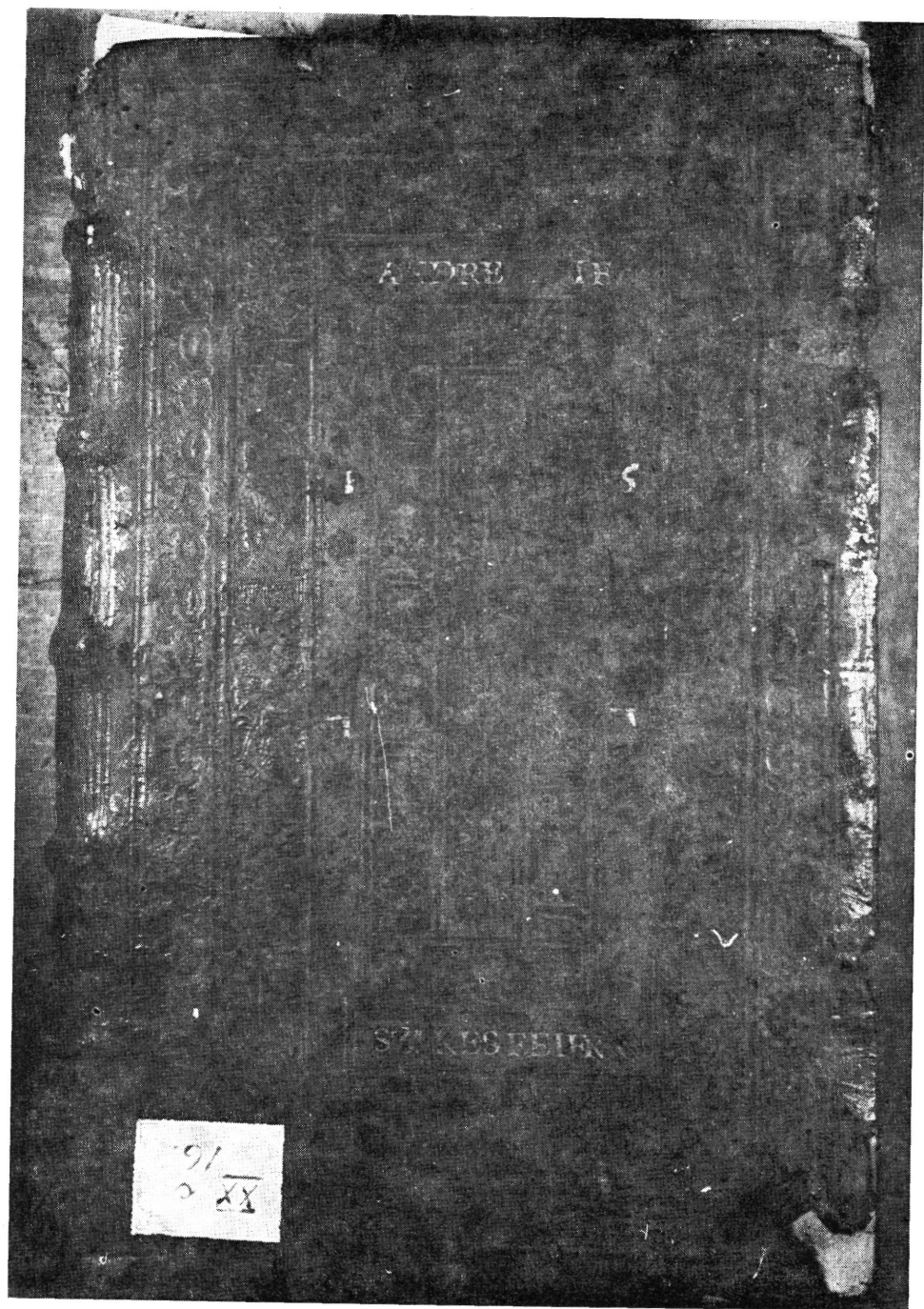
³⁵ *Commentarius rerum a Stephano gestarum*. Claudiopoli 1581. — RMK II 165; Romae 1582. — RMK III 713.

³⁶ *De tertio matrimonio Sigismundi aug. Poloniae regis et equitis oratio*. Cracoviae 1553. — SZINNYEI József: *Magyar írók élete és munkái. II.* Budapest 1893. 92.

³⁷ SZINNYEI József: i. m. VIII. 1433–1434.

³⁸ MKSz 1882. 309.

³⁹ RMK III 580, 594, 596, 612.

3. Székesfejérvári András Bibliá-jának kötéstáblája

(Clichtoveus), valamint a protestáns teológiai álláspontot kifejtő Simler értekezése képviselte. Egyaránt érdekelhette az egyháztörténet (Autores historiae ecclesiasticae), az ókori história (Apophtegmata, Homeros, Gellius) és etika (Aristotelés). Görög—latin szótára fontos kézikönyve lehetett. Agricola bányászati és Vadianus geográfiai műve természettudományos érdeklődését mutatja.

Könyvei halála után kerülhettek be a fejedelmi könyvtárba, s innen hozta magával Győrbe Náprági ezt a 15 kötetet, bár csupán három műben szerepel Náprági neve.

Székesfejevári András után Gyulai Pálnak maradt fenn a legtöbb könyve Győrben. Már Pirnát Antal utalt arra, hogy e könyveit tanulmányai színhelyén, Páduában az ottani arisztoteliánus kör hatására szerezhette be.⁴⁰

A könyvek számát tekintve a harmadik Derecskei János. Ővé volt Arany-szajú Szent János összes műveinek háromkötetes gyűjteménye. A XXII. a. 15. jelzetű könyv kötéstábláján világosan olvasható, a XXII. a. 18-on pedig kivehető a Joannes Derechkey felirat.

Azok közül az erdélyi possessorok közül, akiknek Győrben csak egy-két könyve maradt meg, talán többnek komolyabb könyvgyűjteménye is volt.⁴¹ Őszintén reméljük, hogy az Erdélyben befejeződött possessor kutatás hamarosan napvilágot lát, és az ottani feltárás eredményei megerősítik ezt a feltételezésünket.⁴²

Náprági Demeter múlhatatlan érdemeket szerzett azzal, hogy a fenti erdélyi provenienciájú anyagot megmentette a pusztulástól. Humanizmusát és tudományszeretetét Rimay János manierista képpel fejezte ki: „az mézzel folyó tudománypatakot” említve, „kiben torkig usz . . . és egyéb embereket is kedvesen táplál az csorgásával és italával.”⁴³

A Székesegyházi Könyvtár győri könyvtulajdonosaival közleményünk második része foglalkozik.

*

A győri Székesegyházi Könyvtár állományát a XVII. században jelentősen gyarapították a győri püspökök és kanonokok könyvei. Lépes Bálint püspöknek valamint Nyéki Vörös Mátyás kanonoknak Győrben fellelhető könyvtárát Aistleitner József¹ és Jenei Ferenc² már összeírta. Kétségtelen, hogy irodalomtörténeti szempontból az ő gyűjteményük a leginkább figyelemre méltó, mivel mindketten a magyar barokk jelentős írói voltak. Könyveiken kívül — amelyeket a teljesség kedvéért újra felsorolunk — azonban még 68 kötetnyi győri provenienciájú anyag található a Székesegyházi gyűjteményben, nem számítva Náprági Demeter győri püspök könyveit, amelyeket előző cikkünkben ismer-

⁴⁰ L. a. 10. jegyzetet!

⁴¹ A gyöngyösi volt ferences könyvtár antikvári között őrzik Mindszenti András 1530-ban Baselban megjelent Bibliáját. — SOLTÉSZ Zoltánné: *XVI. századi könyvgyűjtők kötetei a gyöngyösi műemlékkönyvtár antikva-gyűjteményében*. Az OSZK Évkönyve 1965—1966. 138.

⁴² JAKÓ Zsigmond: i. m. 311.

⁴³ Rimay János 1603. július 24-én kelt levele Náprági Demeterhez. *Rimay János összes művei*. Összeállította: Eckhardt Sándor. Budapest 1955. Akadémiai 233.

¹ AISTLEITNER József: *A győri püspöki nagyobb papnevelő intézet könyvtárának 1500-ig terjedő ősnymtatványai*. Győri Szemle 1931. 207—226, 321—328; 1932. 44—52, 115—127, 240—253.

² JENEI Ferenc: *Adalék Lépes Bálint könyvtárához*. Győri Szemle 1935. 138—139., illetve Uő: *Nyéki Vörös Mátyás könyvtára és könyvbejegyzései*. Régi Magyar Költők Tára XVII/2. Budapest 1962. 427—435.

tettünk.³ Ezeket a possessorok, ill. donatorok betűrendjében az előző, hasonló jellegű cikkünk elveit követve az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Baranyai Forrás Péter [1607—1648 között győri kanonok] ⁴ I. Köntös János		
Borilicius, Joannes I. Lépes Bálint		
Bubnich Mátyás [1688—1692 között győri kanonok] ⁵	ISTVÁNNFFY Miklós: Regni Hungarici historia. Coloniae 1685. — R. IV. 15.	
Coloman lector I. Körmendi Kálmán		
Draskovich Mátyás [1591-től győri nagyprépost; 1592-től püspöki helynök] ⁶	Conciliorum quatuor generalium . . . tomus primus. Coloniae 1530. — XX. d. 3. PELBARTUS: Stellarium. Lugduni 1509. — R. V. 31.	
	SACCHI, B.: De vitis . . . pontificum. Coloniae 1562. — XX. d. 10.	Hic liber Joan. de Iwancz praepositi . . .
	TORRENSIS, H.: Confessio Augustiniana. Secunda editio. Dilingae 1569. — XX. b. 13.	
Draskovics György [1635—1650 között győri püspök] ⁷	PUCCI, B.: Nuova idea di lettere. Viterbo 1619. — XIX. c. 39.	
Dusich Mátyás ⁸ archidiaconus Castriferensis [1689—1699]	COELIUS G.: Commentaria in Cantica canticorum Salomonis. Viennae 1681. — R. III. 33.	
plebanus Niekiensis	GUALTERIUS, J.: Tabula chronographica status ecclesiae. Lugduni 1616. — XX. c. 11.	Donatus est a . . . Stephano Rauch plebano Niekiensi Matthiae Duscis, 1669. die 14. Julij

³ VÁSÁRHELYI Judit: *A győri Székesegyházi Könyvtár possessorai I. Náprági Demeter könyvtára*. MKsz 1980. 117—130.

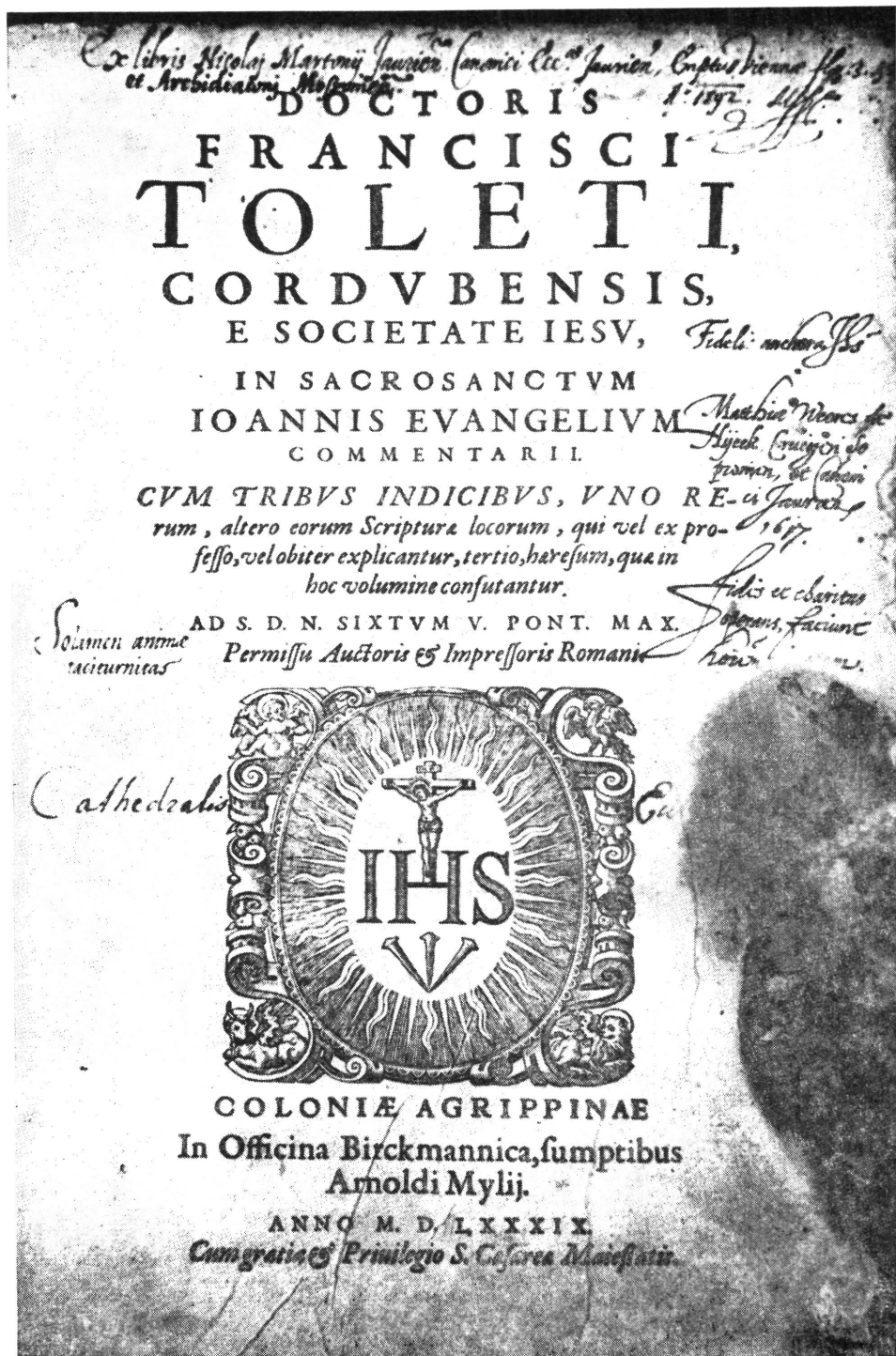
⁴ BEDY Vince: *A győri székeskáptalan története*. Győr 1938. 401.

⁵ BEDY Vince: i. m. 448—449.

⁶ BEDY Vince: i. m. 392.

⁷ GAMS, Pius Bonifacius: *Series episcoporum ecclesiae catholicae*. Ratisbonae 1873—1886. 374.

⁸ BEDY Vince: i. m. 448.

1. A Marton Miklós majd Nyéki Vörös Mátyás tulajdonába került Toledo-kommentár címlapja

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Eyezyng Erasmus l. b. capitaneus pedestris militum Germanorum unius vexilli in praesidio Jauriensi, 161? — don. l. Palkovich György		
Ferenczffy János lector canonicus ecclesiae Jauriensis ⁹	BONGARSIVS, J.: Rerum Hungaricarum scriptores varii. Francofurti 1600. — R. V. 44.	1672. die 17. Febr.
Fülei Farkas Tamás abbas Pilisiensis, cantor et canonicus Jauriensis [1601—1642] ¹⁰ l. Nyéki Vörös Mátyás		
Gáborjáni Kövér Tóbiás [1646—1676 között győri kanonok] ¹¹	AVEROULT, A.: Florum exemplorum. Pars tertia. Venetiis 1620. (2) AVEROULT, A.: Florum exemplorum. Pars quarta. Venetiis 1620. — XXII. d. 9.	emptus Venetiis, 1641.
parochus Kevetiensis	BECANUS, M.: Manuale controversiarum. Herbipoli 1638. — XIX. c. 28.	
plebanus Kurtiensis	CARTAGENA, J.: Homiliae catholicae . . . de sacris. Coloniae 1625. — XIX. e. 2.	emptus Viennae 1643.
parochus Kurtiensis	CARTAGENA, J.: Homiliae catholicae . . . tomus III. Coloniae 1625. — XIX. a. 26.	1641. Viennae
	CARTAGENA, J.: Homiliae in universa christianae religionis arcana. Tomus primus. Coloniae 1576. — XIX. a. 22.	emptus Viennae 1643.
	FEDELE, B.: Speculazioni morali dell' sacramento dell'altare. In Venezia 1641. — XXII. d. 6.	emptus Venetijs
	LORINUS, J.: Commentarii in librum Psalmorum . . . tomus primus. Coloniae 1619. — XXI. b. 13.	
	LORINNS, J.: Commentariorum in librum Psalmorum tomus tertius. Coloniae 1619. — XXI. b. 15.	emptus Venetijs, 1641

⁹ BEDY Vince: i. m. 435—436.¹⁰ BEDY Vince: i. m. 398.¹¹ BEDY Vince: i. m. 422—423.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
	MENDONÇA, F.: <i>Commentariorum in IV. libros Regum tomus secundus.</i> Lugduni 1637. — XX. a. 7.	
	MENDONÇA, F.: <i>Commentariorum in IV. libros Regum tomus tertius.</i> Lugduni 1637. — XX. a. 8.	
Hédervári István sacrae poeseos auditor ¹²	Nizolius, sive thesaurus Ciceronianus. Basileae 1572. — XX. c. 12.	Anno 1627. ejusque catalogo inscriptus H. 71.
Iváczy János abbas Pechvaradiensis, praepositus maior Cathedralis ecclesiae Jauriensis, prothonotarius apostolicus, episcopus Tininiensis ¹³ l. még Draskovich Mátyás	Missale Strigoniense. Venetiis 1498. — j. n.	Post interitum ... Francisci Pereni ... donatus est ... Nicolao Olaho ... post ... Martino Pethe de Hethes ... per Joannem de Ivancz ... Demetrio Napragi ... archiepiscopo Colocensi
Kaleschiák Péter capellanus, beneficiatus Soproniensis ¹⁴	Corpus iuris civilis. ... Secunda editio. S. l. 1590. — XXII. c. 23.	1666.
Kálóczy Miklós ¹⁵ parochus Szempessiensis	Eusebii, Pamphili, Ruffini, ... ecclesiastica historia. Basileae 1570. — XX. a. 18.	
canonicus Jauriensis [1673–1683]	IRENÆUS: <i>Adversus ... haereses libri quinque.</i> Coloniae 1625. — XXII. d. 14.	
archidiaconus Cathedralis et canonicus Jauriensis	ROSENTHAL, M.: <i>Actio sacri ordinis Cisterciensis.</i> Viennae 1649. — XIX. b. 22.	1653.
Kermendi Coloman l. Kőrmendi Kálmán		
Kéry István ¹⁶ archidiaconus Mosonien-sis	AZPILCUETA, M.: <i>Operum 1–2. tomus.</i> Coloniae 1616. — XIX. d. 6.	1649. Georgius Vasuary Zegij praepositus ... de Papocz ..., 1630.

¹² Valószínűleg tagja a Hédervárt birtokló Hédervári családnak, amely Pázmány Péter hatására tért át a katolikus hitre 1630 körül, és amelynek értékes régi könyv- és levéltára volt. — PAYR Sándor: *A dunántúli evangélikus egyházkerület története. I.* Sopron 1924. 380.

¹³ BEDY Vince: i. m. 400.

¹⁴ PÓDA Endre: *A soproni katolikus „parochia” és a „soproni katolikus hitközség” története.* Sopron 1892. 46.

¹⁵ BEDY Vince: i. m. 425.

¹⁶ BEDY Vince: i. m. 421.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
canonicus Jauriensis	BONFINI, A.: Rerum Ungaricarum decades quatuor cum dimidia. Francofurti 1581. — R. IV. 1b.	Francisci Ketheli, 1625. Per Gregorium Csökör ... Stephano Kerij ... 1653. die 17. Martij.
archidiaconus Mosoniensis, canonicus Jauriensis	GIULIANI, G. B.: Arsenalae praedica- bile. In Venezia 1650. — XXII. c. 4. [JOANNES Chrysostomus: Homi- liae LXXXVII.] Basileae 1525. — XXII. a. 22.	1651. 1638. Sum Joannis Mossowszky ... ab anno 1553.
parochus Komjatensis	JOANNES Chrysostomus: Opera. Basileae 1509. — XXI. b. 3.	1638.
canonicus Jauriensis	JUSTINIANUS: Institutiones iuris ... a ... Sylvestro Aldobrandino ... illustrata. Lugduni 1554. — XIX. b. 46.	1650. Mich. Matkovich can. Zagrabiensis id dono dat d. Kery.
archidiaconus Mosoniensis, canonicus Jauriensis	[LAMORMAINI, H.: Vocatio I—II. p. Viennae c. 1636.] — XIX. c. 38.	1651.
parochus Komjatensis	LASSIA, S.: De religione christiana ... aureum opus. Basileae 1517. — XX. b. 19.	1638.
parochus Komjatensis	LEUWIS, D.: Commentariorum opus in Psalmos. Coloniae 1534. — XX. c. 22.	1638.
parochus Komjatensis	LEUWIS, D.: Enarrationes piae ac eruditae in IIII Prophetas Maiores. Coloniae 1534. — XX. d. 20.	1638.
cantor Jauriensis	LIVIUS T.: Rerum gestarum populi Romani ... libri triginta. Coloniae 1525. — XXI. d. 22.	1638. Sum Christofori parochi Dubowers 1532. 1533, Gre- gij Blasy liber est ...
archidiaconus Mosoniensis, canonicus Jauriensis	MATTHEUS Taberna: In funere ... Gregorii Donati ... magistri laudatio. Romae 1642. — XIX. e. 46.	1658.
archidiaconus Mosoniensis, canonicus Jauriensis	MUSSO, C.: Delle predighe quadra- gesimali. In Venezia 1596. — XIX. e. 3.	1650.
parochus Komjatensis	PEÑALOSA, A.: Opus egregium de Christi et Spiritus Sancti divinitate. Viennae 1635. — XXII. b. 14.	1638.
	PETRUS Lombardus: Sententia- rum textus. Basileae 1513. — XX. b. 20.	1637. ex libris ecclesiae Domas- iensis, 1614. donatus a ... Casp. Be- niczki in S. Györgi

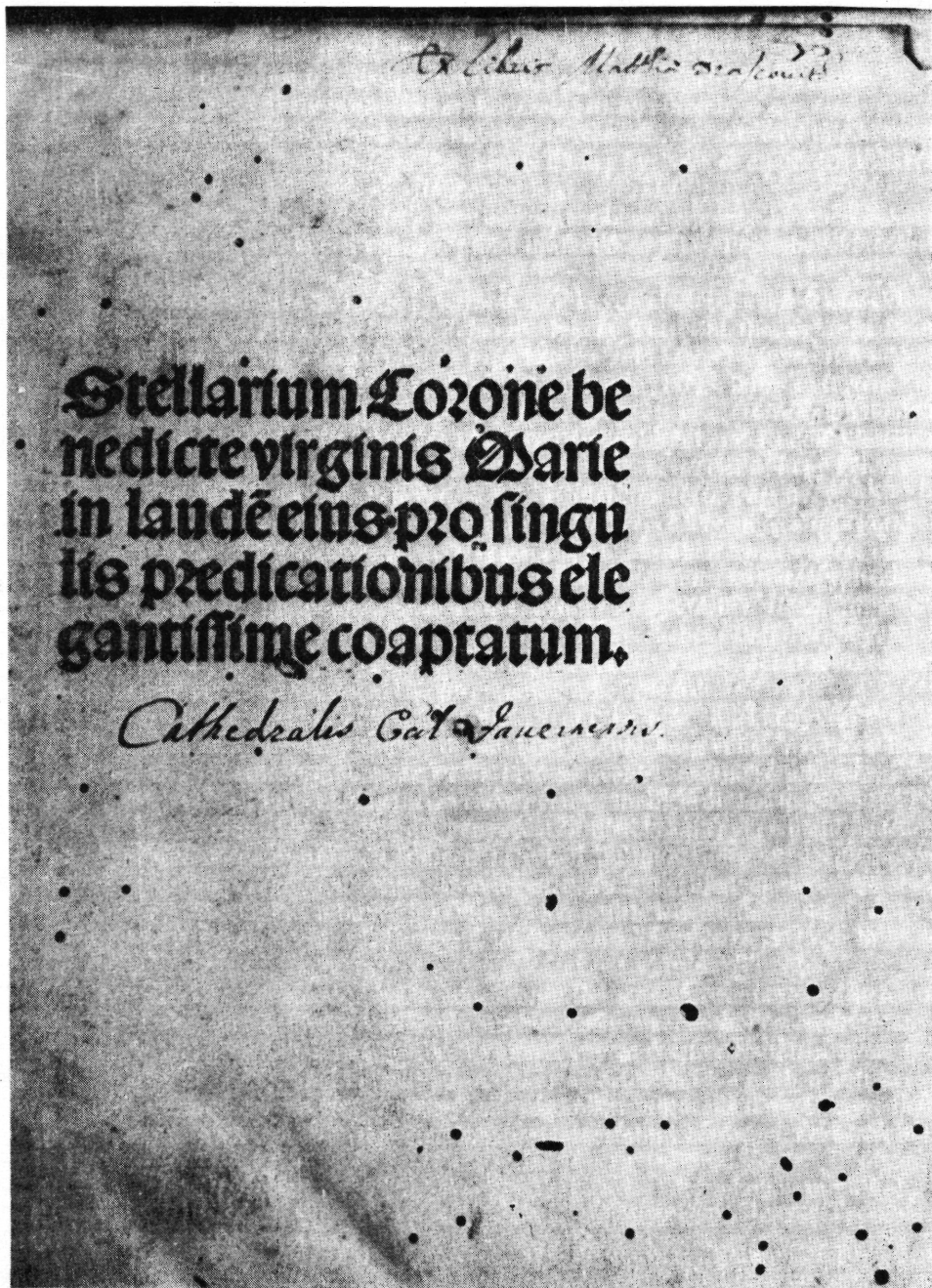
Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
canonicus et parochus Jauriensiis	[PLINIUS: Historia naturalis.] S. 1. et a. — XIX. a. 7.	1645.
parochus Soproniensiis	SANCHES, T.: Aphorismi . . . ejus librorum de matrimonio doctrinam compendio continentes. Graecii 1641. — XIX. c. 29.	
archidiaconus Mosoniensiis, canonicus Jauriensiis	Santorale discorsi de sourani lodamenti di Cristo. In Venezia 1650. — XIX. e. 41.	1651.
Kissevich-Horváth János [1674 — 1684 között győri kanonok] ¹⁷	STEEN, C.: Commentaria in Ecclesiasticum. Antverpiae 1643. — XXI. a. 6.	1675.
Kööntös János ¹⁸ canonicus ecclesiae Jauriensiis	AVICENNA: Liber canonis . . . revisus. S. 1. et a. — XIX. a. 24.	Thomas Umundumus (?) J. Ceöntös . . . pro felicibus novi anni auspiciis Ouariny dono dedit, anno 1607.
	LEUWIS, D.: In quatuor evangelistas enarrationes. Coloniae 1532. — XX. a. 3.	Joannes Rech me possidet Ego Jo. Keöntös hunc librum . . . Petro Baraniaj dono obtuli. Anno 1617. die 24. Apr.
Cononicus et archidiaconus Cathedralis Jauriensiis	PELBARTUS: Sermones Pomerii . . . de tempore. Hagenau 1501. — R. V. 32ab.	1606. Hunc librum jure possidet Wolfgangus Barson . . . dono it possidet Georgius Farkas . . . 1577.
Körmendi Kálmán ¹⁹ (= Coloman Kermendi) lector et canonicus ecclesiae Jauriensiis	[CYRILLUS: Opera.] 1—4. tomi. Basileae s. a. — XXI. c. 12.	1559. die vero 27. Junij emptus est . . . Viennae . . . florenis Venensibus quinque . . .
I. még Mátéssy István Lépes Bálint custos et canonicus ecclesiae Jauriensiis [1594—1623] ²⁰	BUNDERIUS, J.: Compendium concertationum, in quo omnes huius seculi haereses confunduntur. Antverpiae 1555. (2) BILLICHIUS, E.—BREDENBANDIUS, M.: De dissidiis ecclesiae componendis . . . opuscula duo. Coloniae 1559—1560. — XIX. c. 42.	
episcopus Tininiensiis	CANO, F. M.: Locorum theologorum libri duodecim. Coloniae 1574. — XIX. c. 2.	

¹⁷ BEDY Vince: i. m. 445.¹⁸ BEDY Vince: i. m. 399.¹⁹ BEDY Vince: i. m. 371.²⁰ BEDY Vince: i. m. 393—394.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
episcopus Tininiensis et praepositus ecclesiarum Orodien- sis, custos et canonicus Jaurien- sis, prothonota- rius apostolicus, sacrae Caesareae Regiaeque Maiestatis praelatus as- sessor et beneficiatus Soproniensis	FORESTA, J. F.: De claris selec- tisque mulieribus. Ferrariae 1497. — Ö. IV. 25.	
episcopus Nitriensis	HOZYUS, S.: Confessionis christi- anae catholicae fidei ... tomus I. Coloniae 1573. — XIX. b. 45.	Levinus Lupus ... Flandriae 1590. Eustachii Gyulafi
episcopus Nitriensis et can- cellarius Regni Hunga- riae	HOZYUS, S.: Confessionis christi- anae catholicae fidei ... tomus II. Coloniae 1573. — XIX. b. 30.	ex libris Eustachij Gy- laffi Elianus Lupus ... pos- sessor huius libri 1590.
episcopus Nitriensis et can- cellarius regni Hungariae	LANGIUS, J.: Novissima Polyan- theia in libros XX. dispertita. Francofurti 1617. — XXXVI. 1.10.	1617.
praepositus maioris eccle- siae Varadiensis, cus- tos et canonicus Jauri- ensis, prothonotarius apostolicus ac benefici- arius Soproniensis	LINDANUS, W. D.: Ruewardus, sive de animi tranquillitate. Coloniae 1567. (2) LINDANUS, W. D.: Dubitan- tius de vera certaue per Christi Jesu Evangelium salutis aeternae via. Coloniae 1571. — XIX. c. 13.	
archiepiscopus Colocensis et Baciensis, adminis- trator ecclesiae Jaurien- sis ac per Regnum Hun- gariae cancellarius trium potentissimorum impera- torum: Rudolphi, Mat- thiae et Ferdinandi se- cundi consiliarius	Missale secundum chorum ... eccle- siae Strigoniensis. Venetiis 1512. — R. V. 33.	Ex libris Zachariae Mos- socii protonotari aposto- lici Petrus Radonithius episcopus Vacien- sis
episcopus Tininiensis, eccle- siarum Orodien- sis et Varadiensis praepositus, custos Jauriensis et S. C. R. Majestatis consilia- rius.	PETRUS Lombardus: Sententiarum libri IV. Basileae 1487. — Ö. III. 14.	Sum ex libris Joannis Bo- rilicij.
episcopus Tininiensis, eccle- siarum Orodien- sis et Varadiensis praepositus, custos et vicarius Jauri- ensis ac prothonotarius apostolicus necnon Sac- rae Caesareae Regiae Maiestatis consiliarius	Pontificale Romanum. Romae 1497. — Ö. IV. 19.	

Possessor – donator	Cím – jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
episcopus et comes Nitriensis ac per Hungariam cancellarius et Sacrae Caesareae Regiaeque Maiestatis consiliarius	RUPPERT, A.: Libri XLII de operibus Sanctae Trinitatis. Coloniae 1528. – XXI. d. 6.	Pragae comparatus
Liptay Ferenc [1696–1711 között győri kanonok] ²¹	LUDOLPHUS de Saxonia: Vita Jesu Christi. Parrhisii 1509. – XXI. c. 17.	
Marton Miklós ²² canonicus Jauriensis et archidiaconus l. Nyéki Vörös Mátyás		1569.
Mátéssy István ²³ praepositus maior et vicarius ecclesiae Jauriensis.	GREGORIUS: Opera. Basileae 1551. – XXI. c. 13.	Per ... Colomanum Kermendy ... testamento legato ... Steph. Mathessy
Mattkovich Mihály ²⁴ canonicus Zagrabiensis et ss. theologiae doctor	BOTERO, G.: Le relationi universali. In Venetia 1622. – XXII. d. 8.	emptus Venetijs, 1642.
	MANZINI, G. B.: Il cretideo del cavalier. Roma 1638. – XIX. c. 37.	Mich. Mattkovich can. Zagrabiensis id dono dat ... d. Kery can. Jauriensi, 1650.
lector Jauriensis [1649–1662 között] don.	MUSSO, C.: Delle prediche quadregesimali, ... prima parte. In Venetia 1603. – XXII. d. 4.	1640.
l. még Kéry István Matusek András ²⁵ Cathedralis archidiaconus, canonicus Jauriensis	CARTAGENA, J.: Homiliae catholicae ... tomus secundus. Coloniae 1625. (2) CARTAGENA, J.: Homiliae catholicae ... tomus tertius. Coloniae 1625. – XXII. c. 2.	1684.
Michaelis, Daniel ²⁶ l. Nyéki Vörös Mátyás		

²¹ BEDY Vince: i. m. 450.²² BEDY Vince: i. m. 393.²³ BEDY Vince: i. m. 377–379.²⁴ BEDY Vince: i. m. 426–427.²⁵ BEDY Vince: i. m. 440–441.²⁶ Daniel Michaelis BOETHIUS, A. M. T. S.: *De consolatione Philosophiae*. (Strassburg 1491.) című könyvét, amely Pozsonyban, a Matica slovenskában található (Inc. 120), Sz. Koroknay Éva ismertette. – *Magyar reneszánsz könyvkötések*. Budapest 1973. Akadémiai. 60.

2. Draskovich Mátyás Pelbartus-kötete

Possessor – donator	Cím – jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Nagy Mihály [1696 – 1713 között győri kanonok] ²⁷	TUFO, O.: In Ecclesiasticum ... commentaria. Tomus primus. Coloniae 1631. – XX. d. 16.	
Nyéki Vörös Mátyás cruciger Soproniensis et canonicus ecclesiae Jauriensis	BELLARMINO, R.: Operum ... tomus quintus. Coloniae 1617. – XXI. d. 8. Canones concilii II. Provincialis Coloniensis. Coloniae 1538. (2) Formula ad quam visitatio intra Dioecesim Coloniensem exigitur. Coloniae 1537. – XX. b. 17. GEWOLD, C.: De Sacri Romani Imperii septemviratu commentarius. Ingolstadii 1596. – XIX. b. 17.	1619. 1602. Stephani de Zewlews et amicorum bonorum
maioris cancellariae Hungariae notarius	GREGORIUS I.: Liber moralium in beatum Job. Basileae 1514. – XXI. d. 21.	1602. Hunc librum cum aliis nonnullis dono accepi a ... Margarita Tatay, consocii ... Andreae Bellaurij, Posonii, ... 1601, Praga redux ex Cancellaria Hungarica.
vicarius Jauriensis	HARMENOPOULOS, C.: Promptuarium iuris civilis. Lausannae 1580. (2) DHUMBERT, J.: In omnes titulos novem primorum librorum codicis Justiniani ... explanationes. Lugduni 1558. – XXII. c. 10.	
cruciger Soproniensis, canonicus Jauriensis	[HIERONYMUS: Tomus epistolarum cum argumentis ... D. Erasmi Roterodami] Basileae 1524. – XXI. a. 24. HOLKOT, R.: Opus ... in librum Sapientiae Salomonis editum. Parisiis 1518. – XIX. e. 20. JACOBUS de Voragine: Legenda aurea sanctorum. Ulmae 1488. – Ö. IV. 16.	1613. mensis Novemb. dono datus ab ... Nicolao Kaldy Posoni dono datus 1607 a ... Margareta Tatay
cruciger Soproniensis et canonicus Jauriensis	LAURETUS, H.: Sylva seu potius hortus floridus allegoriarum totius Sacrae Scripturae. Coloniae 1612. – XX. d. 6.	1602. E donatione ... Margaritae Tatay ... consortis Andreae Bellaurij In numeros librariae suspectilii ... Cornelii Sivers pro tempore episcopi in Bachsensheim ... 1623 5. Kalendas Aprilis

²⁷ BEDY Vince: i. m. 447.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
cruciger Soproniensis	LUDOVICUS Granatensis: Flores. Coloniae 1588. — j. n. NANNUS, M.: Polyathea, opus sva- vissimis floribus exornatum. Basileae 1512. — XIX. a. 20. NEVISANUS, J.: Postillae maiores totius anni. Lugduni 1518. — XXII. b. 1.	Thomas Gradnajt de Jos- ka, Pragae comparatus . . . 24. Martii, anno 1589. Sum Stephani Beythe. 1626. Daniel Michaelis sum pos- sessor huius libri . . . 1569. Matthiae Weores de Nyeek a Henricospeter (?) pa- rocho de Göcs
praepositus S. Salvatoris de Papocz	NICOLAUS De Lyra: Biblia sacra. — Contra perfidiam Iudaeorum. Venetiis 1481. — Ó. III. 26. PARCHING, C.: De sacrosancto missae sacrificio. Ingolstadii 1579. (2) MOTSCHENBACH, P.: De le- gitimo usu eucharistiae. Ingolstadii 1587. (3) FRANCK, F.: Disputatio the- ologica de festo corporis Christi. Moguntiae 1585. (4) FRANCK, F.: De vera fide dis- putatio theologica. Moguntiae 1587. (5) GOBELIUS, V. M.: De iure vo- cationis et missionis. Moguntiae 1587. (6) DELING, Rh.: Disputatio the- ologica de sacramentali confes- sione. Moguntiae s. a. (7) EBINGHAUSEN, H.: De de- scensu Christi ad Inferos dispu- tatio theologica. Coloniae 1586. (8) SLOSIUS, P.: Assertiones de infidelitate. Moguntiae 1584. (9) VICUS, H.: De descensu Jesu Christi ad Inferos. Antverpiae 1579. (10) SARTORIUS, J.: De tribus peccatorum generibus. Ingolstadii 1587. (11) GREGORIUS de Valentia: Confutatio calumniarum. Ingolstadii 1579. (12) ROEST, N. P.: Pro Calenda- rio Gregoriano disputatio. Moguntiae 1585. — XIX. b. 9.	Sum Thomae Füley et amicorum

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
	PELBARTUS: Pomerium sermo- num quadragesimalium. Hagenau 1504. (2) PELBARTUS: Pomerium de beata virgine vel Stellarium. Hagenau 1504. — R. III. 35. PETRUS de Palude: Sermones sive enarrationes in Evangelia et Epistolas quadragesimales. Lugduni 1589. — XXII. c. 11.	1612.
cruciger Soproniensis praepositus	POLYGRANUS, F.: Postillae Sive enarrationes in Evangelia. Coloniae 1570. — XIX. c. 32. Pontificale Romanum. Venetiis 1572. — XIX. a. 3.	Ludovicus Újlaki praepo- situs Castriferrensensis.
		Martinus Pethe de Hethes episcopus Vaciensis... Andreae Monozloi prae- posito Posoniensi... de- dit.
cruciger Soproniensis	THOMAS de Aquino: Super Epis- tolas... Pauli commentaria. Venetiis 1510. — XX. b. 9.	Thomas Fülei abbas Pili- siensis cantor et canoni- cus Jauriensis
cruciger Soproniensis	TOLEDO, F.: In sacrosanctum Joannis Evangelium commentaria. Coloniae 1589. — XXII. a. 1.	1617.
canonicus Jauriensis	WARSEVICIUS, C.: Memorabili- um rerum et hominum coaevorum descriptio. Cracoviae 1585. — I. 8. 7.	161? Ex libris Nicolay Marto- nij... emptus Viennae 1592.
	WITZEL, G.: Postilla... super Evangelia et Epistolas de tempore et de sanctis... Demegoriae illae, quae... in Postilla... sunt desi- deratae. Coloniae 1545. — XXI. d. 14.	1621. (Kötésén Báthori-címer)
		Stephano Zegedino... ad usum fratris Georgii Zon- dini... 1558. Matthaeus Baroniaj emp- tus a... Joanne Somogj, 1607. emptus... a Francisco Geörunei patria Saarvarj, pastore ecclesiae Kerezidi. Petrus Erdelij... pleba- nus Eckiensis, 1646.

Possessor — donator	Cím — jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Palkovich György [1594—1607 között győri kanonok] ²⁸	CANISIUS, P.: Commentariorum de verbi Dei corruptelis ... liber primus. Dilingae 1571. — XXII. d. 10.	Librum hunc dono accepi a ... domino Erasmo libe- ro baroni ab Eyczyng ca- pitaneo pedestri militum Germanorum ... in prae- sidio Jauriensi, 28. Julij 161?
Pozsgay Mátyás [1603—1627 között győri kanonok] ²⁹	GENNADIOS Scholarios: Expositio pro ... synodo Florentina. S. I. et a. — XIX. c. 35. RUTLANDUS, J. C.: Loci commu- nes theologici. Dilingae 1559. — XIX. b. 58.	Emptus Viennae florenis 8. Emptus X. 29. Viennae.
Rech, Joannes (?) I. Köntös János Sivers, Cornelius I. Nyéki Vörös Mátyás		
Suppanich György ³⁰ beneficiatus ecclesiae Jauriensis	Authoritatum Sacrae Scripturae et ... patrum, quae ... in catechismo ... Petri Canisii ... citantur, pars 4. Coloniae 1570. — XIX. e. 27.	1631.
archidiaconus Mosoniensis — don.	HEYDENUS, J.: Jerusalem. Francofurti 1563. — XXII. b. 3.	Dono datus a ... Georgio Suppanich ... mihi, Ge- orgio Ladislao Zichij archi- diacono Comaromiensi ... anno 1656. die 18. Martij.
cantor canonicus Jaurien- sis et abbas S. S. Trini- tatis de Siklyos	Missale Romanum. Antverpiae 1640. — j. n.	1608.
Szalay János ³¹ praepositus Albensis	HOCQUARD, B.: Perspectivum Lutheranorum et Calvinistarum. Viennae 1648. — XIX. c. 6. SACROBOSCO, J.: Sphaera emen- data. Coloniae 1581. — XIX. c. 41.	1649. 1633.
Tarródy János canonicus ecclesiae Jau- riensis et Cathedralis ³²	SPONDE, H.: Annales. Coloniae 1640. — XXI. c. 11.	emptus Viennae, 1702.
Tatay Margit don. I. Nyéki Vörös Mátyás		

²⁸ BEDY Vince: i. m. 393.²⁹ BEDY Vince: i. m. 400.³⁰ BEDY Vince: i. m. 418.³¹ BEDY Vince: i. m. 33, 63, 108.³² BEDY Vince: i. m. 452.

Possessor – donator	Cím – jelzet	A bejegyzés dátuma és egyéb adatok
Telekessy István canonicus ecclesiae Jauriensis, archidiaconus Cathedralis ³³	MANSI, J.: Locupletissima bibliotheca moralis praedicabilis. Moguntiae 1670. – XIX. a. 5.	Tomus hic cum reliquis tribus a Stephano Telekesi . . . relictus Cathedrali . . . Jauriensis ecclesiae . . ., 1678.
Vasvári Szeghy György abbas de Saár, lector ecclesiae Jauriensis . . . et Strigoniensis canonicus et parochus Uyvariensis ³⁴	ACCIAIOLUS, D.: Expositio . . . Ethicorum Aristotelis. Florentinae 1478. – Ó. IV. 20.	Anno 1616. die 20. Martij . . . Joannes Checheny tricesimator Vaciensis suae Majestatis Caesareae . . . compatri suo . . . domino Georgio Vasuary . . . dedit opus hoc . . . Buda ex Bibliotheca Regum Hungariae elatum.
	ANTONIUS: Summae theologiae pars III. Venetiis 1480. – Ó. III. 16.	Anno 1614. die 19. Septembris opus hoc . . . Buda ex Bibliotheca divorum quondam Regum Hungariae elatum, . . . dominus Joannes Chrteni tricesimator . . . in Vach mihi compatri suo Georgio Vasuary . . . dedit
	AUGUSTINUS: De essentia divinitatis. Liptzk 1509. – XIX. e. 32.	Anno 1629. die 19. Octobris.
l. még Kéry István		
Zichy György ³⁵ archidiaconus Comaromiensis, 1656. l. Suppanich György		

Az ideiglenesen Győrben állomásozó Erasmus Eyczyng kapitányt leszámítva kizárólag papi személyiségek könyvei maradtak fenn a Székesegyházi Könyvtárban. A possessorok között három XVI. századi könyvtulajdonos van: Marton Miklós, Körmendi Kálmán és Mátéssy István. Ez utóbbi a későbbi váci püspök, akinek fennmaradt az Országos Levéltárban 44 kötetet tartalmazó könyvleltára is.³⁶ Győrben azonban csak egyetlen kötetére bukkantunk, amely nem szerepel a leltárban. Viszonylag korai, a XVI–XVII. század fordulóján vagy a XVII. század első évtizedeiben élő possessorok Draskovich Mátyás, Ivánczy János, Köntös János, Lépes Bálint, Nyéki Vörös Mátyás, Palkovich György, Pozsgay Mátyás és Vasvári Szeghy György.

³³ BEDY Vince: 443–445.

³⁴ BEDY Vince: i. m. 407.

³⁵ BEDY Vince: i. m. 429.

³⁶ ILLÉSY János: *Mátéssy István váci püspök könyveinek leltára 1591-ből*. MKsz 1897. 276–277.

Deus fortitudo mea

Anno 1656. die 20. Martii

Imprimis Dominus Joannes Graf von Tria: maior Váradis Sca:
Magist. Carl. in Regnum bona voluntatis Congreg. pro Carissimo
Mori Dno Georgio Vapary Abbate de Saar Lubboj Eula:
Gauvitz cingens de Eula-Jovanu Scrigonij ^{andrico}
et Carolus Wapary de Eula ^{Buda} ^{regis}
Bibliotheca Regiam Hungariae ^{Magist. Ludovicus}

3. Vasvári Szeghy György bejegyzése Acciaiolus kötete első üres lapján

Nyéki Vörös Mátyásnak, aki Náprági Demeter után a legjelentősebb győri könyvgyűjtőnek számít, összesen 22 könyve maradt fenn Győrben. Már Jenei Ferenc megállapította Nyéki könyvtárának elemzése során a könyvek és a végrendeletben fennmaradt könyvjegyzék összevetéséből,³⁷ hogy gazdag, sokrétű, hungaricákat is a szokásosnál nagyobb arányban tartalmazó könyvtárából a teológiai jellegű könyvek találhatók meg Győrben. A beszerzés évszámát Nyéki nem jegyezte be mindig. Ajándékozói között feltűnik rokona, Tatay Margit, akitől különböző időpontokban értékes és ritka könyveket kapott.

Hasonlóképpen teológiai jellegű Lépes Bálint könyvgyűjteménye is. 11 könyve között három ősnymtatvány akad. Könyveibe gondosan bejegyezte nevét és címeit. Érdekes, hogy két Hozyus-könyvének előző tulajdonosa az erdélyi Gyulafi Lestár volt.

Nyékin és Lépesen kívül Kéry Istvánnak és Gáborjáni Kövér Tóbiásnak maradt fenn 18, ill. tíz könyve. E két, viszonylag ismeretlenebb kanonok könyveivel külön is érdemesnek látszik foglalkoznunk.

Kéry István mindegyik könyvébe bejegyezte, hogy mikor kerültek tulajdonába. Könyvtára gyarapodásának üteme jelentősen csökkent: míg 18 könyve közül hetet komjáti papként 1638-ban szerzett be, két győri kanonokságának összesen 12 éve alatt (1644–1646; 1648–1658) mindössze kilenc könyvhöz jutott, egy-egy kötete pedig galgóci (1637), ill. soproni plébános korszakából (1646–1648) való. Könyveinek tematikai megoszlása szempontjából Kéry az egyik legszélesebb érdeklődésű győri possessor. A prédikáláshoz felhasználható elmélkedéseken, kommentárokon, homiliáskönyveken kívül a klasszikus latin írók közül Livius történeti és id. Plinius természettörténeti munkája volt meg neki. Gyűjtötte az olasz nyelvű munkákat is. Könyveinek nagy része a XVI. században jelent meg, de éppen ezek az olasz nyelvű művek bizonyítják, hogy figyelme kiterjedt kortárskiadványokra is.

Gáborjáni Kövér Tóbiás 1638-tól 1642-ig Rómában, a magyar–német kollegiumban folytatott teológiai tanulmányokat. Éppen ezért fordulnak elő könyvtárában velencei kiadványok, sőt egy olasz nyelvű elmélkedés is. 1641-es velencei vásárlásainak emlékét őrzi pár bejegyzése is. Hazakerülve kürti, ill. keveti papként már Bécsben szerezte be könyveit. Cartagena Homiliae-jának első kötete kivételével mindegyik könyve a XVII. században jelent meg 1619 és 1641 között. S ez azt jelenti, hogy élete későbbi évtizedeiben — Kéry Istvánhoz hasonlóan — már nem jutott hozzá a frissen megjelenő kiadványokhoz. Cartagena kedvenc írója volt, összes műveinek megszerzésére törekedett. Homiliákon kívül bibliai kommentárokkal, a papi gyakorlathoz nélkülözhetetlen exemplumgyűjteménnyel igen homogén-tematikájú papi kézikönyvtárat gyűjtött össze.

A fenti táblázatból kiderül, hogy a győri kanonokok legtöbbször csak néhány kötetnyi könyve maradt fenn, hiszen a bejegyzések alapján bizonyos, hogy nem minden könyvük került be a győri Katedrális gyűjteményébe: miként a Hédervári-család tulajdonában levő, s katalogizált könyvtárból csak egyetlen kötet található meg ma Győrben; illetve Telekessy István könyvei közül is csak egyedül Mansi műve maradt meg, pedig annak bejegyzése szerint még három kötetet hagyott tulajdonosa a Székesegyházi Könyvtárra.

A győri provenienciájú könyvek tükrözik tulajdonosaik érdeklődési körét és foglalkozását. Kevés kivételtől eltekintve egyházi művek: bibliamagyará-

³⁷ RMKT XVII/2. 427–435. — 1. a 2. jegyzetet!

zatok, elmékedések, egyháztörténeti munkák, vitairatok, prédikációskötetek, szerkönyvek, valláserkölcsi példatárak, teológiai mondásgyűjtemények stb. A klasszikus irodalmat meglepően kevés könyv képviseli. Hédervári István valószínűleg poétika tanulmányaiiban hasznosította Nizolius Cicero-szótárát. Sacrobosco csillagászati összefoglalása — Szalay István könyve — és Avicenna orvostudományi munkája, amely Köntös Jánosé volt, képviselik a természet-tudományokat. A Rómában tanuló Mattkovich Mihály könyvtárában olasz nyelvű művek is voltak. Közülük a legjelentősebb Botero: *Le relationi universali*-ja.

A könyvek között több hungaricum akadt: Temesvári Pelbárt egy-egy műve Draskovich Mátyás, ill. Köntös János tulajdonában, Bubnich Mátyás Istvánffy-példánya, Coelius Gergely műve Dusich Mátyás könyvtárában, Bongarsius történeti szöveggyűjteménye, amely Ferenczffy János könyve volt, az ékes Missale Strigoniense Ivánczy János könyvtárából, s Kéry István Bonfini-kötete. Vasvári Szeghy György könyvei között viszont két igen jelentős ősnymotatvány van, amelyeket nem is annyira régiségük, mint inkább az tesz érdekessé, hogy a budai királyi könyvtárból, Csétényi János váci harmincados közvetítésével kerültek a győri kanonokhoz 1614-ben, illetve 1616-ban. A már Aistleitner József³⁸ által közreadott értékes adalékot Jenei Ferenc megismételte, és Csapodi Csaba szerepeltette a budai könyvtárról szóló összefoglalásában.³⁹ A Corvina-könyvtár XVI—XVII. századi sorsáról újabban Jakó Zsigmond írt.⁴⁰ Feltételezte, hogy néhány Erdélybe került budai könyv talán Náp-rági Demeter jóvoltából Győrbe kerülhetett. A győri Székesegyházi Könyvtárban azonban nyomtatott budai könyvre a Vasvári birtokában volt két ősnymotatványon kívül nem akadtunk. Vasvárinak volt még egy Budáról származó kötete: így a Koroknay Éva által a kötése miatt méltatott,⁴¹ Rómában 1472-ben kiadott Livius: *Historiae Romanae decades* című incunabulum esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárbeli példányában ugyanaz az „Anno 1616. die 20 Martii . . .” kezdetű bejegyzés olvasható, mint Vasvári György Acciaiolus-példányában. Jelenleg egyelőre kideríthetetlen magát hol Checheny-nek, hol Chrténinek író váci harmincados „találkozása” a királyi könyvtár köteteivel. A hozzá hasonló, nem győri érdekeltsgű személyekről a *Magyar Könyvszemle* következő számában megjelenő cikkünk szól.

³⁸ L. az I. jegyzetet!

³⁹ JENEI FERENC: *Győr és régibb magyar irodalmunk emlékei*. Győr 1976. 27. — CSAPODI CSABA: *The Corvinian library. History and stock*. Budapest 1973, Akadémiai. Rep. 1, 45.

⁴⁰ JAKÓ ZSIGMOND: *Erdély és a Corvina*. Az *Írás, könyv, értelmiség* c. kötetben. Bukarest 1977. Kriterion. 169—179.

⁴¹ SZ. KOROKNAY ÉVA: i. m. 135.